

De crash van de B-17F "Pistol Packin Mama",

constructienummer 42-30142, behorende tot de 388th BG/ 560th BS, op 5 november 1944 nabij Biervliet/IJzendijke, Zeeuws-Vlaanderen, verteld door William "Bill" Koenig, 2^e piloot.

Op 5 november 1943 om 14.20 uur maakte een bommenwerper van het type B-17F van de Amerikaanse luchtmacht een zware noodlanding in de buurt van Biervliet/IJzendijke in Zeeuws-Vlaanderen. Eerder die dag voerden vliegtuigen van de 388^e BG de 35^e operationele vlucht, in formatieverband naar vijandelijk gebied, uit; ditmaal naar de spoorwegemplacementen te Gelsenkirchen in het westen van Duitsland. De 388^e BG (bombardementsgroep) had 29 vliegtuigen bijeengebracht en de start vond plaats tussen 9.18 en 9.45 uur. Op de heenweg had de 388^e BG zich aangesloten bij een hoofdgroep, de "Combat Wing". Onderweg verlieten al diverse vliegtuigen die formatie wegens technische problemen. Van de 388^e BG moesten zelfs 6 toestellen vroegtijdig terugkeren omdat zij onder andere te kampen hadden met lekkende olieleidingen, kapotte zuurstofsystemen en motoren die door onbekende oorzaken hun vermogen verloren. Met de resterende 23 machines, waaronder een PFF (een vliegtuig met radar aan boord), zette de 388^e BG, als een klein onderdeel in de grote formatie, de tocht voort.

Het doel werd om 13.33 uur gebombardeerd. De eerste groep vloog op een hoogte van 28.000 voet en de lagere groep op 27.000 voet. Zware luchtdoelartillerie maakte het de vliegtuigen erg moeilijk, maar tijdens en na het bombardement konden toch veel foto's worden gemaakt. Uit bestudering van die foto's bleek dat de bommen ongeveer 16 kilometer ten noordoosten van het doel tot ontploffing waren gekomen zodat het resultaat niet erg effectief was. Drie vliegtuigen van de 388^e BG werden getroffen door granaten van de Duitse luchtafweer, de overige twintig, met inbegrip van het PFF-toestel, konden bij terugkeer in Engeland veilig landen.

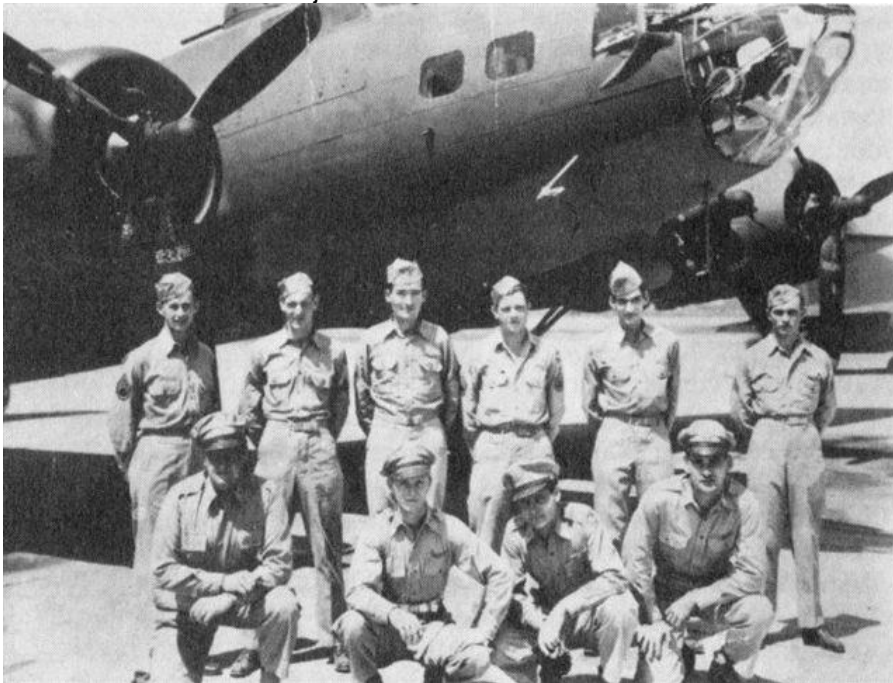
Een van de drie die niet naar de thuisbasis terugkeerden was een toestel van het 560^e squadron, de 42-30142. Het vliegtuig had aan de zijkant van de neus een tekening met daaronder de woorden 'Pistol Packin Mama'. Waarnemers zagen dat het toestel met open bomdeuren uit de formatie viel en dat motor nummer 2 niet meer draaide. Kortom het toestel had te kampen met grote moeilijkheden.

De 42-30142 met tweede luitenant Roy N. Walker als gezagvoerder had aanzienlijke schade opgelopen door enkele directe treffers van de luchtafweer. Behalve Walker waren de volgende mannen in het vliegtuig aanwezig: tweede luitenant William J. (Bill) Koenig, tweede piloot; tweede luitenant K. L. Haines, navigator; tweede luitenant D. G. Naughton, bommenrichter; staf-sergeant Kenneth D. Shaver, boordwerktuigkundige; staf-sergeant G. W. Harper, radiotelegrafist; sergeant Robert B. Feese, buikkoepelschutter; sergeant William P. Marshall, rechterrompschutter; sergeant L. R. Hawkins, linkerrompschutter; en sergeant John R. Buckner, de staartschutter.

De tweede piloot Bill Koenig vertelt over zijn ervaringen tijdens deze vlucht: 'Onderweg hadden granaatexplosies de romp van de B-17 zwaar geteisterd. De thuisbasis was voor ons onbereikbaar daar de machine slechts met zeer veel moeite in de lucht te houden was. Samen besloten we om te trachten het Kanaal te bereiken, ten einde een landing op zee te maken omdat daar snel hulp te verwachten viel.

Twee leden van de bemanning zijn waarschijnlijk in paniek geraakt door de ontploffingen en zijn er met de parachute uit gesprongen toen we reeds op een gevaarlijk geringe hoogte vlogen. Het was ter hoogte van de Nederlandse provincie Zeeland dat zij hun sprongen uitvoerden'. Het waren Feese en Marshall die uit het vliegtuig sprongen, maar zij moesten hun sprong met de dood bekopen, daar het gehavende vliegtuig al veel te laag vloog om ook maar enige kans te hebben het er per parachute heelhuids of te brengen. Robert Feese en William Marshall werden door een Duitse bergingsploeg gevonden en geïdentificeerd. Op 9 november 1943 werden beiden begraven op de begraafplaats te Vlissingen. Feese kreeg grafnummer 212 en Marshall, die naast hem ter aarde werd besteld, nummer 213.

Het Kanaal bleek toch te ver weg en Walker moest het vliegtuig aan de grond zetten. Zo kwam de B-17 tussen Biervliet en IJzendijke neer.

De B-17 42-30142 met haar bemanning. Voorste rij van links naar rechts: Lt. Roy Walker, Lt. William Koenig, Lt. Kenneth Haines, Lt. Robert DuRocher (DuRocher vloog niet mee op de fatale vlucht op 5 november 1943, maar voor hem kwam Lt. D. G. Naughton in de plaats).

De achterste rij van links naar rechts:

Sgt. Kenneth Shaver, Sgt. William P. Marshall (t), Sgt. George W. Harper, Sgt. Luther H. Hawkins, Sgt. Robert B. Feese (t) en Sgt. John R. Buckner Jr. Deze opname werd op 1 oktober 1943 gemaakt na aankomst van Bill Koenig en zijn bemanning vanuit Amerika, na een tocht over de Atlantische Oceaan. Het vliegtuig kreeg de naam 'Pistol Packin Mama'.

Bill Koenig gaat verder met zijn verhaal:

'Harper en Hawkins werden gewond tijdens de 'crashlanding' die we met opgetrokken wielen uitvoerden. Onmiddellijk waren de Duitsers ter plaatse en namen ons gevangen. Na enkele uren brachten ze ons naar een dorp (Biervliet) waar we onder permanente bewaking werden gesteld. We begonnen meteen plannen te maken om te trachten te ontsnappen. De volgende dag moesten we in een vrachtauto plaatsnemen die na een tijdje rijden stilhield bij een veerpont. Na de oversteek bereikten we enige tijd later een vliegveld (Haamstede), waar we weer onder strenge bewaking werden gesteld. Weer later werden we nogmaals met een wagen vervoerd, doch ditmaal maar een station waar we moesten overstappen in een gereedstaande trein met bestemming Rotterdam. Tijdens deze treinreis, onder escorte van twee Duitse militairen, pikten we tevens een andere Amerikaan op die ook ergens was neergekomen. De man maakte een wat eigenaardige indruk op ons en wij vertrouwden hem niet erg. Inmiddels had ik een plan uitgewerkt dat ons in staat moest stellen te ontsnappen. Onderweg testten we de Duitse bewakers op hun kennis van de Engelse taal maar geen van beiden bleek Engels te spreken of te verstaan. Halverwege Rotterdam stapten we over in een andere trein en we werden in een wagon geplaatst die nogal verschilde met de vorige. Uit de enkele woorden Duits die ik machtig was, kon ik opmaken dat de Duitsers opdracht hadden gekregen ons naar het krijgsgevangenenkamp Stalag Luft I 'Barth' te brengen dat gelegen was in de buurt van Lübeck in het noorden van Duitsland.

Op een gegeven moment gaf ik het afgesproken signaal. We overvielen de twee bewakers en sloegen ze bewusteloos. Plotseling hoorden we geschreeuw uit het gangpad en nu moesten we zorgen zo snel mogelijk uit de trein te komen. Sergeant Buckner wilde onmiddellijk springen, maar ik hield hem tegen omdat hij anders tegen een seinhuisje te pletter zou zijn geslagen. De snelheid van de trein bedroeg nog altijd zo'n 60 kilometer per uur en de kans was groot dat onze ontsnapping voortijdig zonder succes zou eindigen. In een bocht liep de snelheid van de trein wat terug en op dat moment sprongen we. Ik kwam in een sloot terecht en liep een nat pak, maar gelukkig geen verwondingen op. Onmiddellijk kroop ik eruit en zette het op een lopen dwars door een weiland. Ik dacht dat er iemand stond te schreeuwen, maar ik had niet de moed om maar een ogenblik achterom te kijken. Plotseling stond ik voor enkele boeren die aan het melken waren. Geheel in paniek hield ik een handgranaat, die ik op de Duitse bewakers had buitgemaakt, onder hun neus waardoor de melkers verbouwereerd hun handen omhoog staken. Zo snel ik kon vluchtte ik verder en bleef ditmaal dicht in de buurt van Buckner.

Later kwamen we een andere boer tegen. We waren inmiddels wat bekomen van de eerste emoties en besloten de man aan te spreken. Na een handgebarengesprek begreep ik dat de boer ons wel wilde helpen. Hij nam ons mee naar een huis waar een oude dame ons wat kleding verstreekte en ons vervolgens een overvloedige maaltijd voorzette. 's Avonds gingen we weer op pad en we besloten om met behulp van de sterren te trachten een zuidelijke route te volgen. We hadden ongeveer twee uur gelopen toen er een boerderij voor ons opdoemde. Een jongen van een jaar of zestien die bij een schuur aan het werk was had ons al gauw gezien en wenkte ons. Bij de schuur stonden twee fietsen. Hij beduidde ons dat één van ons bij hem achterop de fiets kon gaan zitten en dat de ander de tweede fiets moest nemen. We deden wat hij zei. Niet wetend waar de reis naar toe ging kwamen we na geruime tijd bij een binnenvaartschip aan, dat naar ik later hoorde van een visser was. De jongen bracht ons in een soort van ruim, diep in het schip en legde uit dat hij later zou terugkomen met brood, melk en kaas. Enkele uren later kwam hij inderdaad weer opdagen met een mand vol eten, maar hij overhandigde ons ook een in het Engels getypte boodschap: "Vurly is the password". Ik voelde me niet op mijn gemak en zei tegen Buckner: "Buck, let's get out of here".

We verlieten de schuilplaats eerst gewoon lopend, even later rennend, om maar zo snel mogelijk weg te komen. Toen we van vermoeidheid niet verder konden gingen we, het was inmiddels nacht geworden, langs de weg in het gras liggen en op enige afstand kwamen er twee mannen onze richting op lopen. Op het moment dat de mannen de weg wilden oversteken doemde van links een Duitse vrachtauto op, vol met Duitse militairen. Zo goed en zo kwaad dat ging zochten we dekking en ook de mannen waren ineens verdwenen. Ik stootte Buck aan en zei dat we beter in het verder van de weg gelegen veld een schuilplaats konden gaan zoeken. Het was een heldere nacht met veel maneschijn. Behoedzaam kropen we het veld in terwijl de legerwagen met Duitsers bij een verderop gelegen huis stopte. Onmiddellijk omsingelden de soldaten het huis. Gelukkig hadden zij ons niet gezien en wij doken snel weg tussen het hoge gras. De volgende morgen toen de Duitse militairen alweer vertrokken waren, zagen we een vrouw uit het huis komen juist op het moment dat wij uit het gras tevoorschijn kwamen. Ze zag ons ook, kwam naar ons toe en vroeg in gebroken Engels wie we waren. We legden haar de situatie uit en de vrouw zei dat ze ons wilde helpen. Ze bracht ons naar een schuur en gaf ons wat te eten. We brachten in die schuur de nacht door en de volgende avond gingen we verder.

We besloten alleen in het donker en dwars door de velden te lopen om minder op te vallen, al moesten we zodoende wel over talloze sloten springen. Een keer werden we plotseling gevangen door een Duits zoeklicht. Razendsnel verscholen we ons tussen een aantal koeien, maar de dieren naast ons begonnen nerveus te lopen. Gelukkig zagen de Duitsers ons niet zodat we onze tocht konden voortzetten. We kwamen bij een hooiberg. Even verderop lag een boerderij verscholen achter een rij bomen, maar toen we de boer zagen naderen, doken we onder het hooi. Waarschijnlijk had de boer hier juist wat van nodig want met een riek begon hij plukken hooi naar beneden te trekken. Iedere keer prikte hij stevig in de berg, zo gevaarlijk dichtbij zelfs, dat hij bij de laatste steek met de riek slechts enkele centimeters langs mijn hoofd ging. Was het iets verder geweest dan was ik vermoedelijk zwaar gewond geraakt. Ik weet het niet precies meer, maar gedurende enkele dagen en nachten sukkelden we voort, terwijl ik tot overmaat van ramp bij het springen over een van de sloten een schoen verloor. Het lopen werd moeilijker maar gelukkig ontdekten we een schuur die ideaal als schuilplaats kon dienen. Enkele uren later zagen we door een van de spleten een paar mensen voorbij lopen die even verderop een hek gingen repareren. We riepen de man die het dichtst bij ons aan het werk was, maar die begreep niet wat de bedoeling was zodat we besloten er snel vandoor te gaan. We waren ongeveer 30 meter van de mensen verwijderd toen een oudere vrouw ons terugriep. Zij vertelde ons, nadat wij onze situatie weer hadden uitgelegd, dat alle ontsnappingswegen afgesloten waren doordat de Duitsers veel van de ondergrondse helpers gevangen hadden genomen. Maar we konden als we wilden met een man mee die naar Rotterdam ging. De vrouw reed zelf ook mee maar verliet ons in Rotterdam. De chauffeur wees een oud huis aan en zei dat dat voorlopig een goede schuilgelegenheid was. Geruime tijd later verscheen plotseling die andere vrouw weer en maakte ons duidelijk dat we in een verderop gelegen huis terecht konden. Daar ontmoetten we een jonge vrouw van een jaar of twintig die ons in goed Engels vertelde dat zij ons naar Schiedam zou brengen. Een half uur later liepen we door de straten van de stad op weg naar ons volgende onderkomen. Als we mensen tegenkwamen, dat was van te voren afgesproken, pakte ik de jonge vrouw beet en we deden net of we een verliefd paartje waren. Buckner moest zich dan wat afzijdig houden of een portiek in duiken. Zo kwamen we zonder kleerscheuren bij ons nieuwe adres. Via de achterdeur gingen we het huis binnen. We werden hartelijk ontvangen en kregen koffie met koek. Diezelfde dag nog gingen we naar een fotograaf. Hier werden foto's van ons gemaakt om te gebruiken op diverse documenten.

Links: Kenneth Shaver. Rechts: William (Bill) Koenig. Alleen Shaver had het geluk Engeland te bereiken.

Na het nemen van de foto's keerden we terug naar het Schiedamse huis, waar we de nacht doorbrachten.

De volgende dag ontmoetten we iemand van wie ik vernam dat hij een Engels agent was die in Nederland neergekomen piloten moest helpen. De dag daarop gingen we naar Rotterdam terug, alles moest lopend worden afgelegd, en kregen onderdak in het huis van een zeekapitein die uitstekend Engels sprak. Bij hem konden we ons eerste bad sinds onze noodlanding nemen. Na een verblijf van enkele dagen bij deze man moesten we opnieuw vertrekken, ditmaal naar een ander huis ergens in het centrum van Rotterdam. Het was triest om te zien hoe het hart van Rotterdam door de Duitsers tot puin was gebombardeerd. Ons volgende onderkomen bleek een etagewoning. De zoon van de mensen bij wie we introkken was door de Duitsers neergeschoten. De vader ging iedere nacht op pad om, uit wraak, te proberen een vijand te doden. Bij zijn afschuwelijke tochten droeg hij altijd het mes bij zich dat aan zijn zoon had toebehoord.

Op zekere nacht kwam er een auto voorrijden. Wij moesten achterin plaatsnemen en werden voor de zoveelste keer naar een ander adres gebracht. Daar werd door de vrouw des huizes, Nan Mok, opengedaan. Buckner en ik waren daar overdag helemaal alleen omdat zij als secretaresse werkzaam was bij een bedrijf in het havengebied van Rotterdam. We verbleven op de zolder, waar een schuilplaats was ingericht die bij een eventuele inval moeilijk te ontdekken zou zijn. Vanuit het zolderraam konden we de treinen zien rijden die wagens vol met Duitse marinemensen vervoerden.

Na geruime tijd kwamen er op een nacht wederom enkele mannen die opdracht hadden ons naar een ontmoetingspunt te brengen. Per auto begonnen we aan de tocht. Tenslotte kwamen we bij het nieuwe adres aan. Later vernam ik dat dit in Delft geweest moet zijn. Onze nieuwe onderdakverschaffers stonden rechtstreeks in verbinding met de ondergrondse en zij waren buitengewoon vriendelijk. Later diezelfde week kwam er een vrachtauto voorrijden. Wij moesten in de laadbak plaatsnemen. Men vertelde ons in gebroken Engels dat we opnieuw naar Rotterdam zouden worden gebracht om vandaar per trein verder getransporteerd te worden. Tijdens de rit hoorden we dat een broer van de chauffeur door de Duitsers was gefusilleerd omdat hij geallieerde vliegers had geholpen. We bereikten zonder moeilijkheden het station van Rotterdam, waar we onder de ogen van de Duitsers het perron opliepen. We kochten onze kaartjes, in bijzijn van de chauffeur, voor een rein naar Venlo. Op het perron voegde zich een vrouw bij ons (dit was Joke Folmer, die als begeleidster de twee Amerikanen overnam, BMR), die met ons mee zou reizen. We namen hartelijk afscheid van de mensen die ons naar het stations hadden gebracht, terwijl het meisje instructies kreeg van de man (Charles van der Sluys, BMR) die waarschijnlijk de leiding had.

Het was al nacht toen we het station van Venlo binnenreden. Joke Folmer droeg ons over aan 'Giel Ambrosius' die verder voor ons moest zorgen. We werden in een huis ondergebracht. Daar konden we enkele dagen blijven. Daarna moesten we weer vertrekken en in de daaropvolgende paar weken trokken we voortdurend van de ene plaats naar de andere. Steeds opnieuw kwamen we met andere mensen in contact, constant was er die spanning en angst, maar steeds weer ging alles goed. Op een nacht gingen we verder op de fiets met als eindbestemming een soort winkelmagazijn waar een man gekleed in een Duits uniform - maar die lid was van de ondergrondse - ons opving. Hij moest ons verder helpen. Na een korte rustpauze volgden we de man naar een kerk waar we een bijzonder vriendelijke kapelaan ontmoetten. Na een kort verblijf daar moesten we verhuizen naar een boerderij waar een man (in dit geval Buckner) ondergebracht werd in een schuilplaats die in de grond uitgegraven was, terwijl ik een onderkomen kreeg toegewezen in de bij de boerderij behorende schuur. De Duitsers lagen bier dichtbij in de omgeving.

Later hoorde ik dat de kapelaan kort na ons vertrek door de Duitsers was opgehaald voor verhoor. Onderweg probeerde de kapelaan te vluchten, maar hij werd door de Duitsers neergeschoten en bezweek later op de dag aan zijn verwondingen. Weer werden we opgehaald. Dit keer door vier mannen en we kwamen terecht in Helden. Tijdens de tocht daarheen moesten we ons een aantal malen verbergen voor de vele op de been zijnde Duitse militairen. Vanuit een van onze schuilposities zag ik de Duitse generaal Rommel die een inspectietocht maakte langs diverse steden. Bij een van de vele families die ons onderdak verschafte hadden we het - zonder de andere te kort te willen doen - bijzonder goed en dat was bij Jef Fransen in de buurt van Maastricht. We waren rond Kerstmis bij hem.

Na die periode arriveerden we via vele omwegen in Maastricht, waar we door onze begeleider naar een leegstaande schuur werden gebracht. Diezelfde avond werden we met een boot door leden van de groep van Jacques Vrij de Maas overgezet. Tussen de Duitse wachtposten door kwamen we in België terecht waar we aan mensen van de Belgische ondergrondse werden overgedragen. Na een wandeling van een paar uur bereikten we een boerderij waar we de nacht konden doorbrengen. De andere dag ging de tocht verder naar een volgende stad waar we de trein namen naar Brussel. In Brussel was een restaurant - het ontmoetingspunt - waar een aantal geallieerde piloten verbleef en waar we onze boordwerktuigkundige Kenneth Shaver weer terug zagen. Een huis in de onmiddellijke nabijheid van het restaurant werd ons tijdelijke verblijf. Ook Shaver en een andere piloot logeerden hier. Die andere Amerikaan was Clayton David. Hij maakte deel uit van de bemanning van de B-17 42-29524 die op 11 januari 1944 boven Nederland uit de machine sprong'.

Het huis waarin we verbleven was een soort tijdelijk onderkomen voor diplomaten. Een aantal weken vertoefden we daar totdat we het sein kregen ons gereed te houden voor vertrek naar Parijs. Bij de grensovergang moest ik mijn paspoort - dit vermeldde dat ik huisschilder van beroep was - laten zien. De controle gaf geen problemen en even later stonden we in Frankrijk. De tocht naar Parijs verliep bijzonder goed want reeds na enkele dagen lag deze grote stad voor ons. In de stad gingen we met de metro naar een elektriciteitscentrale waar we de nacht doorbrachten. Vandaaruit gingen we naar een kerkje. De man die ons kwam ophalen was een Nederlandse priester of deed alsof. De Duitsers hadden - werd aangenomen - het idee dat hij de armen aan eten hielp. De geestelijke werd echter toch verdacht, gearresteerd en onder druk gezet door de Franse en Duitse politie die wilden weten waar wij verborgen zaten.

Vlak voor het moment dat de politie het huis waar wij zaten omsingelden konden we ontsnappen en trokken we Frankrijk in zonder echter een doel voor ogen te hebben. Een van de mannen in ons gezelschap - een Engelsman - was de Franse taal machtig. Onderweg klopten we aan bij een boerderij waar hij de boer om hulp ging vragen. De boer hoorde het verhaal aan en wist - beweerde hij - bepaalde kanalen via welke we verder geholpen konden worden. Hij bleek echter een collaborateur te zijn en in plaats van te helpen lichtte hij de Gestapo op het vliegveld Le Bourget in.

Toen wij zoals afgesproken langs de weg lagen te wachten werden we plotseling omsingeld door Duitse soldaten die met het geweer in aanslag ons gevangen namen. We werden naar Le Bourget gebracht waar we eerst onder de douche moesten. Daarna controleerde men ons zorgvuldig op eventuele striemen veroorzaakt door riemen van een parachuteharnas. Striemen die vaak ontstonden door de schok als het valscherp zich ontplooidde. We bleven de nacht op Le Bourget maar de volgende dag werden we naar een Franse gevangenis overgebracht. Daar werden we voor een paar dagen opgesloten in een vieze donkere cel. Later werd ik naar een andere cel overgeplaatst waar nog enkele andere gevangenen huisden van wie er een bijzonder groot en dik was. Verder moest ik de cel delen met een Fransman en een Jood. Vier man dus in een kleine cel. Het eten in die gevangenis was afschuwelijk. Op een ochtend verliet de grote man de cel en een aantal uren daarna werden wij - de Fransman, de Jood en ik - verschrikkelijk geslagen zonder dat daar ook maar enige aanleiding voor was. Men trachtte informatie van mij los te krijgen en beschuldigde mij van misdaden tegen het Duitse volk. Enkele dagen daarna werd mijn Joodse celgenoot opgehaald en later vernam ik dat hij zonder pardon met een nekschot was vermoord. Een van de jongere priesters in de gevangenis werd een dag daarna geëxecuteerd omdat hij een geallieerde vlieger had geholpen. Ik denk dat het eind maart begin april moet zijn geweest toen dit voorviel.

Enkele dagen later kwam een bewaker mij halen en beval: Volg me. Met enkele anderen moest ik naar een gebouw lopen waar we werden overgedragen aan de Gestapo. De Gestapomannen vroegen steeds weer en weer wie ons geholpen hadden. Natuurlijk antwoordden wij dat we niets wisten. Ik weet niet of men dat geloofde, maar we werden wet naar onze cel teruggebracht. Op een dag kwam er een bewaker die ons mededeelde dat we naar elders zouden worden getransporteerd. Opnieuw moesten we onze cel verlaten en gingen naar de uitgang waar een oude autobus gereedstond. Een aantal Gestapo-agenten deed ons de handboeien om en wel zo dat we allemaal aan elkaar waren geketend. Zo vertrokken we naar Duitsland. De autobus bracht ons naar Parijs waar we op de trein naar Frankfurt werden gezet. Daar kwamen we in het ondervragingskamp Dulag Luft terecht. We moesten diverse verhoren doorstaan en enkele dagen later werden we naar Stalag Luft III vervoerd, ons voorlopige eindstation. Toen ik in Stalag Luft III aankwam was ik stomverbaasd.

Met een hand in de achterzak loopt William Koenig bedenkelijk heen en weer kort tangs de afrastering binnen het kamp van Stalag Luft 111. We zien hoe de matrassen van de britsen leeggehaald op de voorgrond liggen nadat de Duitsers een zoekactie hadden uitgevoerd.

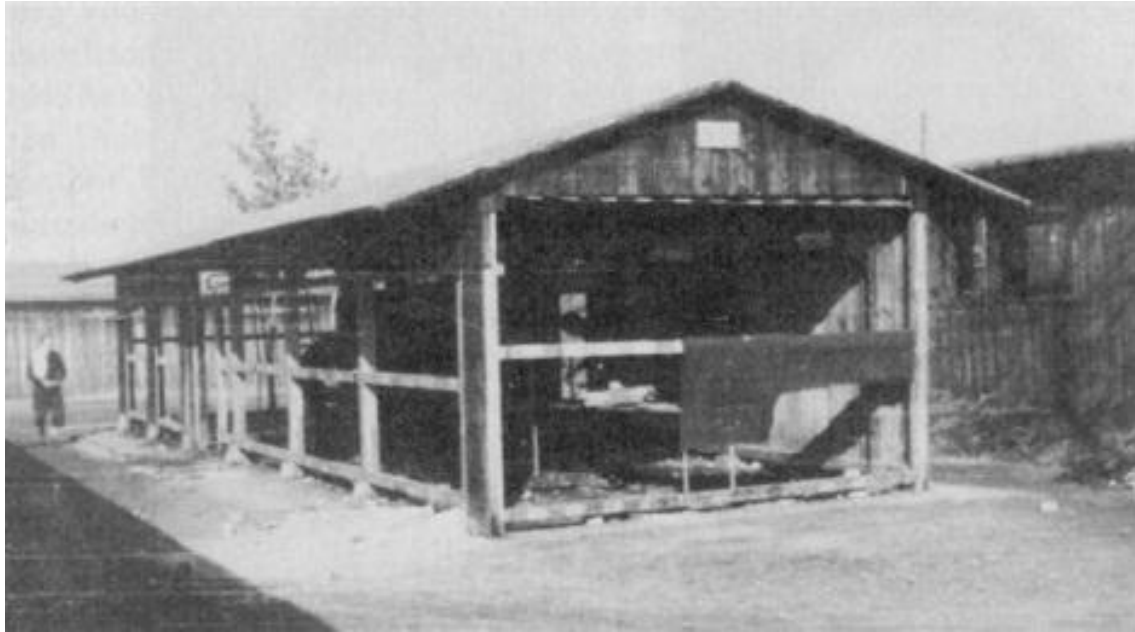
Deze opname mogen we we/ zeer opmerkelijk noemen. In gedeelten werd een radio door een Duitse bewaker het kamp binnengesmokkeld waarmee de Amerikaanse gevangenen verbinding konden maken met de BBC.

Ten eerste omdat het een totaal nieuw kamp was, maar ook omdat er veel landgenoten waren. We kregen een kamer toegewezen die we met z'n achten moesten delen. Het leven in dit kamp werd een routine. We bezaten een in gedeelten binnengesmokkelde radio en we kregen regelmatig een krant die een Duitse bewaker meebracht in ruil voor koffie uit onze Rode Kruispakketten. Diezelfde bewaker hield ons op de hoogte van de dingen die zich buiten het kamp afspeelden zoals de invasie, de oprukkende Russische troepen, etcetera. We wisten op die manier dat het niet lang meer zou duren voor we bevrijd zouden worden.

Op een nacht in januari deelde een van de bewakers ons mee dat we het kamp moesten verlaten. Hij waarschuwde dat wanneer er iemand zou proberen te ontsnappen deze onmiddellijk zou worden doodgeschoten. We namen zoveel mogelijk mee en begonnen aan een mars waarvan we de eindbestemming niet wisten. Een mars die verschrikkelijk zou worden.

In de verte hoorden we het Russische geschut bulderen. Hoe lang die barre tocht geduurd heeft kan ik me niet herinneren maar ik weet wel dat er door uitputting regelmatig mannen uit de rij vielen die dan voor dood langs de weg bleven liggen. De volgende dag kwamen we in een oude Poolse fabriek aan waar we wat konden uitrusten. Met enkele anderen vond ik een plaatsje in een hoek. We hadden enkele uren geslapen toen we van de honger wakker werden. Het enige eten dat we hadden was een beetje soep en een homp oud vies brood. Na dit oponthoud moesten we weer een lange mars maken van enkele dagen en nachten totdat we bij een spoorwegrangeerterrein kwamen dat voortdurend door de Russen werd gebombardeerd. Gelukkig werden we niet geraakt.

Later werden we door oude vrachtwagens opgehaald, die zo vol werden afgeladen dat we allemaal moesten staan. Laat in de avond reden we een stad binnen. Daar werden we in schuren ondergebracht en vielen in een diepe slaap. 's Morgens hoorden we dat de stad was gebombardeerd en dat er meer dan 1000 burgers om het leven waren gekomen. We hadden er niets van gemerkt. Maar nog was onze tocht niet ten einde. Opnieuw werden we in de vrachtwagens gestouwd want er was dysenterie in de stad uitgebroken. Uiteindelijk arriveerden we in een kamp bij de stad Neurenberg waar we in barakken werden ondergebracht, zonder eten, zonder warmte en met veel dysenteriegevallen. Het was de slechtste tijd die ik tijdens mijn gevangenschap meemaakte. Overdag werden we door onze landgenoten gebombardeerd en 's nachts door de Engelsen. We sliepen weinig omdat we steeds weer door de vallende bommen werden opgeschrikt. De binnenmuren van de barakken waren van hout en deze sloopten we eruit om er een vuur van te maken teneinde ons wat te kunnen warmen.

Het waslokaal in het kamp Neurenberg. De houten muren zijn totaal verdwenen, omdat het hout als brandstof werd gebruikt tijdens de zeer strenge winter van 1944.

Op een dag werd ons gezegd dat het kamp ontruimd moest worden en dat we naar het zuiden zouden moeten lopen. Het gerucht grog dat Hitler de krijgsgevangenen wilde gebruiken als gijzelaars en dat hij een geheime overgave aan het voorbereiden was.

Mocht dit niet lukken dan zouden alle krijgsgevangenen worden gedood. Dit alles vond plaats omstreeks maart 1945 en ondanks alle ontberingen wisten wij dat de oorlog ten einde liep. De Duitse bewakers wilden graag naar huis. Ook zij hadden er meer dan genoeg van. Opnieuw moesten we een lange mars maken waarna we uiteindelijk in het kamp Moosberg terechtkwamen, ergens in het zuiden van Duitsland.

Op 29 april 1945 kwam de Amerikaanse infanterie ons daar bevrijden. Wij waren vrij.

Aan de oorlog in Europa was gelukkig een einde gekomen'. Kenneth Shaver en Clayton David gingen samen onder begeleiding via een andere route naar Frankrijk. Daar werden ze via de 'Dutch-Paris-Line' verder geholpen door mensen die onder leiding stonden van Jean Weidner. Hun vlucht werd met succes bekroond want zij slaagden erin naar Portugal te komen van waar zij met een vrachtschip naar Engeland werden overgebracht".

Door Corin Gelderblom
December 2012

Bronnen:

- "In dienst van hun naaste" door Bart M. Rijnhout
- <http://www.fold3.com/>